

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej: **EOS KSI Slovensko, s. r. o.**, so sídlom v Bratislave, Pajštúnska č. 5, IČO: 35 724 803, zastúpenej advokátskou kanceláriou **TOMÁŠ KUŠNÍR, s. r. o.**, so sídlom v Bratislave, Pajštúnska č. 5, IČO: 36 613 843 proti povinným: **1/ R. M., 2/ A. M.**, obaja bytom P. č. X., za účasti vedľajšieho účastníka Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, so sídlom v Prešove, Námestie Legionárov č. 5, IČO: 42 176 778, zast. advokátom JUDr. Ambrózom Motykom, so sídlom v Stropkove, Námestie SNP č. 7, **o vymoženie 8.878,11 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 4Er/487/2004, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 16CoE/31/2013-48 z 25. februára 2013, takto

r o z h o d o l :

Mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky **o d m i e t a .**

Povinným trovy konania o mimoriadnom dovolaní **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bardejov ako súd exekučný uznesením č. k. 4Er/487/2004-34 z 2. augusta 2012 nepripustil vstup Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Važecká 16, 080 05 Prešov, IČO: 42 176 778 (ďalej len „združenie“) do konania ako vedľajšieho účastníka na strane povinného. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že podaním zo dňa 13. júla 2011 mu združenie oznámilo vstup do konania na podporu povinného podľa ust. § 93 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „O. s. p.“ alebo „Občiansky súdny poriadok“). Exekučný súd poukázal na to, že vedľajšie účastníctvo ako inštitút patriaci výlučne do sporového konania je

v exekučnom konaní pojmovovo vylúčené a ustanovenie § 93 O. s. p. nemožno aplikovať na exekučné konanie. Vzhľadom na absolútnu neprípustnosť vedľajšieho účasti v exekučnom konaní exekučný súd o neprípustnosti vstupu združenia do konania ako vedľajšieho účastníka na strane povinného rozhodoval aj bez námietky (ex offa), držiac sa zásady, že o každom procesne relevantnom podaní je potrebné rozhodnúť formou uznesenia.

Na odvolanie združenia Krajský súd v Prešove ako súd odvolací uznesením č. k. 16CoE/31/2013-48 z 25. februára 2013 napadnuté uznesenie zmenil tak, že vstup združenia do konania ako vedľajšieho účastníka na strane povinného pripustil. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) výslovne nevyklúča vstup vedľajšieho účastníka do exekučného konania a ani neobsahuje právnu úpravu vedľajšieho účasti. Preto je potrebné pri posudzovaní tejto otázky vychádzať z ustanovenia § 93 O. s. p., čo priamo ukladá ustanovenie § 251 ods. 4 O. s. p., podľa ktorého sa na exekučné konanie podľa osobitného predpisu použijú ustanovenia predchádzajúcich častí, ak tento osobitný predpis neustanovuje inak. Exekučnému súdu vytkol nedôslednosť pri aplikácii predmetného ustanovenia, ktoré v odseku 3 ustanovuje, že o prípustnosti vedľajšieho účasti súd rozhodne len na návrh. Z obsahu spisu pritom vyplýva, že vstup združenia nebol účastníkmi v konaní pred súdom prvého stupňa vôbec namietaný. Vzhľadom k tomu, že oprávnená vo svojom vyjadrení k odvolaniu namietla prípustnosť vstupu združenia do konania, odvolací súd podľa ust. § 220 O. s. p. zmenil rozhodnutie exekučného súdu tak, že vstup združenia do konania ako vedľajšieho účastníka na strane povinného pripustil. Argumentoval tým, že s účinnosťou od 15. októbra 2008 zákon (§ 93 ods. 2 O. s. p.) zaviedol novú skupinu subjektov, ktoré môžu vystupovať ako vedľajší účastníci v konaní – právnické osoby, ktorých predmetom činnosti je ochrana spotrebiteľa. Združenie je takou právnickou osobou, preto je jeho vstup do konania ako vedľajšieho účastníka na základe zákona možný. Odvolací súd v tejto súvislosti tiež poznamenal, že v exekučnom konaní vedenom na základe rozhodcovského rozsudku sa posudzujú aj otázky, ktoré majú význam v základnom konaní, napr. či je plnenie objektívne možné, či neodporuje dobrým mravom alebo či nejde o právom nedovolené plnenie. Nejde teda len o aspekt vymoženía pohľadávky bez ďalšieho.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky na podnet oprávnenej napadol mimoriadnym dovolaním uvedené uznesenie Krajského súdu v Prešove s poukazom na to,

že týmto rozhodnutím bol porušený zákon a vyžaduje si to ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníka konania, ktorú nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku odôvodnil tým, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď ustálil, že oznámením vstupu združenia ako vedľajšieho účastníka na strane povinného nastali účinky vzniku vedľajšieho účastníctva. Nesprávne právne posúdenie spočíva v tom, že odvolací súd na zistený skutkový stav nesprávne aplikoval právnu normu a túto aj nesprávne vyložil. Vyjadril názor, že ustanovenie § 93 ods. 3 O. s. p., pokiaľ ide o vznik účinkov vedľajšieho účastníctva, treba vykladať tak, že tieto účinky nastávajú oznámením tretej osoby súdu, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane niektorého z účastníkov, avšak len v takom konaní, v ktorom môže mať tento inštitút zmysel. Takýmto konaním môže byť zásadne len sporové konanie, keďže zmyslom vedľajšieho účastníctva je „pomoc v spore“ niektorému z účastníkov. Vedľajší účastník je motivovaný víťazstvom v spore toho účastníka, ku ktorému pristúpil. Táto motivácia je daná buď právnym záujmom vedľajšieho účastníka na takomto výsledku konania, o ktorý ide spravidla vtedy, ak rozhodnutím bude vo svojich dôsledkoch dotknuté jeho právne postavenie (práva a povinnosti vyplývajúce z hmotného práva), alebo je v zmysle ust. § 93 ods. 2 O. s. p. daná predmetom jeho činnosti, ktorým je ochrana práv podľa osobitného predpisu. Exekučné konanie nie je sporovým konaním a vedľajšie účastníctvo v ňom je z povahy veci vylúčené. Cieľom tohto konania je nútený výkon vykonateľného rozhodnutia, t. j. vynútenie plnenia priznaného týmto rozhodnutím. Uvedený právny názor potvrdzuje aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 15. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 23/2013 a tiež uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. novembra 2008 sp. zn. 1Cdo/106/2008.

Účastníci konania sa k mimoriadnemu dovolaniu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní v zmysle ust. § 10a ods. 3 O. s. p. (poznámka: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení účinnom do 31. decembra 2014) preskúmal napadnuté uznesenie bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243a ods. 3 O. s. p.) v rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie treba odmietnuť.

Podľa § 243e ods. 1 O. s. p. ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f O. s. p.) a ak to vyžaduje

ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie. Podľa § 243f ods. 1 O. s. p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 O. s. p.).

Nejednotný spôsob rozhodovania senátov občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, prejavujúci sa v zaujímaní odlišných právnych názorov pri riešení otázky procesnej prípustnosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora, viedol k prijatiu stanoviska k zjednoteniu výkladu ustanovení upravujúcich procesnú prípustnosť mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora v zmysle § 243e a nasl. O. s. p. na spoločnom rokovaní oboch kolégií dňa 20. októbra 2015. Spoločné stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky k prípustnosti mimoriadneho dovolania v zmysle § 243e až § 243j Občianskeho súdneho poriadku bolo uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 8/2015 pod číslom 94 v nasledovnom znení: „Procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného na podnet účastníka je v občianskom súdnom konaní podmienená tým, že tento účastník najprv sám neúspešne využil možnosť podať všetky zákonom dovolené riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli potenciálne spôsobilé privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Pokiaľ túto možnosť nevyužil, mimoriadne dovolanie treba odmietnuť.“

V odôvodnení predmetného stanoviska sa okrem iného uvádza: „Z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku upravujúcich riadne a mimoriadne opravné prostriedky je zrejماً zásada, že je na účastníkovi, ktorý je nespokojný s konaním alebo rozhodovaním súdu, aby sám, z vlastnej iniciatívy, svojimi procesnými úkonmi a v logickom slede zohľadňujúcim stav, do ktorého sa konanie dostalo, využil postupne všetky procesné prostriedky nápravy (opravné prostriedky), ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok.

Pravidlo postupného vyčerpania opravných prostriedkov, a to aj v prípade pochybnosti o účinnosti opravného prostriedku, požaduje využiť všetky opravné prostriedky, o ktorých sa dá predpokladať, že povedú k dosiahnutiu nápravy rozhodnutia súdu. V súlade s tým je na účastníkovi konania, aby – až po najvyššiu úroveň využil možnosť podať všetky dostupné opravné prostriedky, ktoré sú čo aj len potenciálne spôsobilé podstatne ovplyvniť

v jeho prospech rozhodnutie, s ktorým nesúhlasí. To sa v plnom rozsahu vzťahuje aj na prípady, v ktorých súd mohol (alebo bol povinný) konať aj bez návrhu účastníka. Osobný názor účastníka konania na účinnosť alebo neúčinnosť konkrétneho opravného prostriedku nie je významný. Právomoc vyhodnotiť, či boli využité všetky dostupné opravné prostriedky, náleží ex officio súdu, ktorý rozhoduje o mimoriadnom opravnom prostriedku. Požiadavka vyčerpania adekvátneho opravného prostriedku pritom nie je splnená už tým, že konanie o určitom opravnom prostriedku („hierarchicky nižšom“) začalo, avšak ešte neskončilo.

Vzhľadom na vyššie uvedené je opodstatnené konštatovanie, že mimoriadne dovolanie podané na podnet účastníka konania (teda nie mimoriadne dovolanie podané generálnym prokurátorom vo veciach uvedených v § 35 ods. 1 a 2 O. s. p. a tiež nie mimoriadne dovolanie podané na podnet osoby odlišnej od účastníka konania) nemožno považovať za procesne prípustné, ak účastník konania bol pasívny v tom zmysle, že sa nepokúsil využiť možnosť podať riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli v jeho dispozícii.

V prípade, že účastník občianskeho súdneho konania nevyužil sám možnosť napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa riadnym opravným prostriedkom (odvolaním alebo odporom), je mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora smerujúce proti tomuto rozhodnutiu procesne neprípustné.

Obdobne je procesne neprípustné mimoriadne dovolanie, pokiaľ je ním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, proti ktorému predtým (neúspešne) nepodal dovolanie ten účastník konania, na podnet ktorého generálny prokurátor podal neskôr mimoriadne dovolanie.“

Dovolací súd konštatuje, že v prejednávanej veci prebehlo štandardné dvojstupňové konanie, v ktorom mala oprávnená ako účastníčka konania možnosť realizovať svoje procesné oprávnenia. Zo spisu nevyplýva, že by sama náležite chránila svoje práva a konala dostatočne predvídavo, starostlivo a obozretne. Oprávnená nepodala dovolanie proti zmeňujúcemu uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 16 CoE 31/2013-48 z 25. februára 2013. Nevyužila teda dostupný mimoriadny opravný prostriedok, ktorý mala k dispozícii a ktorý bol potenciálne spôsobilý podstatne ovplyvniť rozhodnutie vo veci. Vzhľadom na pasivitu samotnej oprávnenej pri včasnej ochrane jej práv je procesne neprípustná dodatočná aktivita generálneho prokurátora, ku ktorej došlo podaním mimoriadneho dovolania podnecovanej oprávnenej.

Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade s vyššie uvedeným spoločným stanoviskom občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia č. 94 zo dňa 20. októbra 2015 odmietol mimoriadne dovolanie ako procesne neprípustné (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243b ods. 5 a § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p.).

Generálnemu prokurátorovi v konaní o mimoriadnom dovolaní nemôže byť uložená povinnosť nahradiť trovy konania. Povinnosť nahradiť trovy konania v konaní o mimoriadnom dovolaní má ten, kto podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania (viď § 148a ods. 1 a 2 O. s. p.). V danom prípade dala podnet na mimoriadne dovolanie oprávnená. Nakoľko však povinní v 1. a 2. rade ako úspešní účastníci konania nepodali návrh na priznanie náhrady trov konania o mimoriadnom dovolaní, Najvyšší súd Slovenskej republiky im náhradu týchto trov nepriznal (§ 243i ods. 2 v spojení s § 151 ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. decembra 2015

JUDr. Juraj S e m a n, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Mgr. Karin Fedorová